

Pressiteade
Tallinna Ülikool

SHARE uuring: Eesti on Euroopa ühe kõrgema vanemaealiste tõrjutuse tasemega riike

Ilmunud on rahvusvahelise SHARE paneeluuringu viienda laine tulemusi tutvustav kogumik, mis käsitleb üle 50-aastaste sotsiaalset ja majanduslikku olukorda. Kogumik “Vananemine Euroopas – kaasavama ühiskonna poliitikate toetamine” (Ageing in Europe – Supporting Policies for an Inclusive Society) keskendub materiaalse ja sotsiaalse tõrjutuse kaardistamisele 15 Euroopa riigis.

SHARE Eesti teaduskoordinaatori ja Tallinna Ülikooli Eesti demograafia keskuse juhataja Luule Sakkeuse sõnul on tõrjutuse mõõtmine keeruline: “Tegemist on hägusa, vastuolulise ja raskesti mõistetava nähtusega. Kui poliitikameetmeid soovitakse suunata inimeste heaolu ja elukvaliteedi parandamiseks, on oluline omada ka head andmestikku tõrjutuse kohta. Seda SHARE uuring pakubki.”

Tõrjutust on suurendanud vaesus, mis on Lõuna- ja Ida-Euroopa riikides majandussurutise järel kasvanud, samuti süvendab tõrjutust vanuseline diskrimineerimine, mis on endiselt paljude riikide seadusandluses kinnistunud. Uuringust selgub, et Eesti on Itaalia, Sloveenia ja Hispaania kõrval üks kõrgema vanemaealiste materiaalse tõrjutusega riike Euroopas. Kui SHARE riikide keskmine näitaja on 35,8%, siis Eestis on materiaalselt tõrjutud lausa 60% üle 50-aastaste leibkondadest. Vaid 20% sellistest leibkondadest ei esine finantsraskusi.

Eesti vanemaealiste sotsiaalse tõrjutuse tase kasvab vanusega, olles kõrgeim 65-aastaste ja vanemate seas. Tšehhi, Itaalia ja Iisraeli järel on Eesti sotsiaalse tõrjutuse näitajate poolest neljandal kohal. Eestis on SHARE riikidest madalaim eluga rahulolu tase. Tugevusena võib aga välja tuua hea haridustaseme – puuduliku lugemis- ja kirjaoskusega inimeste osakaal on Eestis SHARE riikidest madalaim ja see on takistanud sotsiaalse tõrjutuse taseme suurenemist. Konkreetsetest probleemidest võib nimetada veel pikki arsti vastuvõtu ootejärjekordasid, inimeste vähest kaasatust kogukonda ning isoleeritust.

Sotsiaalne tõrjutus on eriti kõrge pikaajalist hooldusteenust vajavate vanemaealiste hulgas. Hooldusvajadusega inimesed saavad justkui kahekordse karistuse – neid iseloomustab suurem sotsiaalne tõrjutus, kuid ka suurem vajaduse katmatus. See tähendab, et poodide, arstide, apteekide ja pankade vähene kättesaadavus suurendab hooldusvajadust. Riikides, kus pikaajaline hooldus on tagatud riiklikult (Taani, Rootsi, Holland), on hooldusvajaduse katmatuse tase madalaim. Lõuna- ja Ida-Euroopa maades ning Šveitsis, kus hooldusvajaduse tagamine lasub peamiselt perekondade õlul, suureneb vajaduse tõsidusega oluliselt nii informaalne hooldus kui ka katmata vajaduse osakaal.

Eesti juhib Euroopa negatiivset pingerida ka hambatervise näitajate osas, mis on oluline tervise- aga ka sotsiaalmajandusliku heaolu näitaja. Eestis on Euroopa 15 riigi võrdluses kõige madalaim osakaal neid, kel on vanemas eas alles pärishambad. Hambaterviseiga seotud ebavõrdsuse vähendamiseks oleksid kõige efektiivsemad hambatervisekulude kaetuse parandamisele suunatud meetmed.

Luule Sakkeuse sõnul käib praegu koostöös Statistikaametiga juba järgmise, SHARE Euroopa 6. laine andmete kogumine: “Uute andmete tulemusel saame end kahe aasta pärast veelgi täpsemalt teistega võrrelda. Ühtlasi tahan pöörduda kõigi keskealiste (50-54-aastaste)

poole, kes hoolimata oma pingelisest ajagraafikust võiksid leida aega vastata nende poole pöördunud küsitlejatele. Nii saame aimu, kuivõrd uute põlvkondade sisenemised vanemasse ikka tulevikus murravad või jätkavad tervisemalle ning milliseid samme oleme teinud tervema, kaasavama ja hoolivama ühiskonna arenguks. Kõik vastused on üliolulise tähtsusega, et saada Eesti olukorrast tervikpilt.”

Üle-euroopalise SHARE paneeluuringu (Survey on Health, Ageing and Retirement in Europe) kogumik „Vananemine Euroopas – kaasavama ühiskonna poliitikate toetamine“ (Ageing in Europe – Supporting Policies for an Inclusive Society) on kättesaadav [siin](#).

Täpsem teave

Luule Sakkeus
SHARE Eesti teaduskoordinaator
Eesti demograafia keskuse juhataja
Tallinna Ülikool
E-post: luule.sakkeus@tlu.ee
Telefon: 6454 125, 56464970

Tiina Tambaum
SHARE Eesti projektijuht
Eesti demograafia keskuse nooremteadur
Tallinna Ülikool
E-post: tiina.tambaum@tlu.ee
Telefon: 6454 125